

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Machthebbers, ken je plaats!

Deze dagen zijn machthebbers, of would be machthebbers in Nederland, zich goed bewust van hun positie. Ze moeten dingen naar de gunst van het volk. Ze leggen verantwoording af. En ook al zitten er echt haken en ogen aan de manier waarop we het doen in Nederland, het is natuurlijk bijzonder hoe het hier in Nederland geregeld is. We hebben basale rechten als gelijke behandeling, vrijheid van meningsuiting, stemrecht. We kennen de scheiding van de wetgevende, de uitvoerende en de gerechtelijke macht die de totale macht in evenwicht houdt. Stel je voor dat dit er niet was! Er rammelt bij tijden wel het een ander omdat de uitvoerders mensen zijn, maar in zijn soort is het goed! Machthebbers doen er goed aan niet te tornen aan die grondrechten. Ze zijn kostbaar.

Ze hebben ook een bijzondere bron. Vooral in die culturen waar het christelijk geloof gedurende lange tijd de cultuur diepgaand heeft beïnvloed zijn dergelijke grondrechten stevig verankerd. Als belangrijke aanjager geldt het geloof dat er één God is die boven alle mensen staat, en dat in Jezus Christus alle mensen gelijk zijn voor God. Je kunt niet zeggen dat het plaatje er in de loop van de geschiedenis altijd goed heeft uitgezien en is uitgevoerd. Maar ons systeem is uiteindelijk wel uitvloeisel van het geloof dat er maar één God is, dat mensen dus geen goden zijn en dat daarom ook mensen die regeringsverantwoordelijkheid dragen zich moeten verantwoorden.

Deze manier van organiseren van een land is niet vanzelfsprekend. Je ziet dat op allerlei plaatsen in de wereld, dat deze rechten er niet zijn, of dat er aan wordt gemorrelt. Er is allerlei kwaadaardigheid dat hemeltergend is. Machthebbers kennen hun plaats vaak niet.

De Psalm die wij hebben gelezen heeft alles te maken met de vraag hoe machthebbers zich hebben te gedragen. Het lied is onderdeel van de traditie van het geloof in de ene God, voor wie alle mensen gelijk zijn en roept machthebbers op hun plaats te kennen. Het dateert uit andere tijden en omstandigheden. Dit vraagt van ons geduld en behoedzaamheid om te zien hoe we deze Psalm kunnen horen als een geluid dat ons naar de goede richting wijst. De toon is behoorlijk gewelddadig en lijkt haaks te staan op onze beschaving. Dat kan in een heel nare duiding aanzetten tot gewelddadigheid, of in een te snelle conclusie leiden tot het negeren van de aansporing en bemoediging die deze Psalm geeft.

Psalm 2 is een lied uit het oude Israel en werd oorspronkelijk gebruikt bij de inauguratie van een nieuwe koning. In Israel heeft de Ene God willen laten zien hoe heilzaam het is om Hem te dienen. Een volk via wie God zijn regering over de aarde zichtbaar wilde maken. Een volk dat als lichtend voorbeeld diende te zijn voor de wereld. Waarin God liet zien dat Hij het kwaad op aarde bestrijdt en overwint. De koning, als regeerder namens God moest aan dat ideaal handen en voeten geven.

Het volk was altijd een klein en kwetsbaar volk. In haar sterkste jaren was het op zijn best een subregionale macht, die altijd onder druk stond van supermachten. Het vroeg veel geloof van het volk om erop te blijven vertrouwen dat zij, ook in hun bestuur, licht voor de wereld waren, in een tijd waarin bijna niemand zich kon voorstellen dat er maar één God is en dat deze zich verbonden had aan dat onbeduidende volk.

In die context werd Psalm 2 gezongen wanneer er een nieuwe koning werd ingewijd in zijn ambt. Het is een lied dat vooral bedoeld is om een nieuwe koning van een kwetsbaar volk te bemoedigen. Het is evenzeer een oproep aan de omliggende volken om zich niet te verzetten tegen de nieuwe koning, maar zijn gezag als namens God te aanvaarden.

De Psalm valt uiteen in vier blokken.

A: vers 1-3, duidt de vijandschap van de andere volken tegen Israel als de weerzin van machthebbers tegen het feit dat zij geen goden zijn, maar slechts mensen met een bijzondere verantwoordelijkheid, maar ondergeschikt aan de HEER.

B: vers 4-6, zingt vanuit het perspectief van God. God lacht om de vijanden die Israel uitlachen. De ridiculisering door de vijanden, die Israel bespotten, draait hij radicaal om. Wie heeft het hier voor het lachen? Kijk uit voor de toorn van Allerhoogste, vijanden! Je lijkt sterk, maar je koninkrijk staat op wankelende basis. Je bent zelf ook maar een aardse vat dat snel breekt.

C: vers 7-9, gezongen door de koning, die aangeeft dat hij door God is aangesteld. Het bijzondere is dat de koning zichzelf zoon van God weet. Niet door zijn geboorte, maar door zijn functie 'heden heb ik u verwekt', wordt hij zoon van God en daarmee ook de opdracht zich in zijn ambt als zoon van God te gedragen en zijn karakter te weerspiegelen.

Als belangrijke uitwerking klinkt dat de koning van het kleine rijk, met zijn beperkte legermacht, door God in staat wordt gesteld om de koningen die zich tegen hem verzetten en zijn rijk naar het leven staan, te verslaan en te onderwerpen. Door God te vragen, kan hij het verzet van vijanden breken.

D: vers 10-12, gezongen door de voorzanger waarin de vijanden opnieuw worden gewaarschuwd. Verzet je niet tegen deze nieuwe koning die geroepen is om de macht van God te weerspiegelen. Schuil juist bij Hem.

De uiteindelijke boodschap is dus: machthebbers ken je plaats! Verhef je niet boven de plaats die God je geeft. Misbruik je macht niet.

Veel in de Psalm is nog nooit ten volle zichtbaar geworden:

- Er is nooit een koning geweest in het oude Israel die zoveel macht heeft gehad dat alle andere koningen zich aan hem hebben onderworpen.
- Er is in Israel ook nooit een koning geweest die in staat was om zich geheel en al als zoon van God te gedragen, en Zijn karakter te weerspiegelen en Gods goede regering te vertegenwoordigen.

Toch is dit lied eeuwenlang gezongen. Tegen de klippen op. Door de crises van het koninkrijk heen. En zelfs na het verdwijnen van Israel als zelfstandig land. Het geloof doofde niet dat God uiteindelijk een machthebber, een gezalfde zal geven die Gods goede karakter geheel weerspiegelt en aan wie alle machthebbers verantwoording moeten afleggen, zodat ook hun bestuur rechtvaardig is. Het geloof dat de dictators, de verwoesters, de mensen die denken dat ze meer waard zijn dan anderen en daarom andere mogen doden, dat zij niet het laatste woord hebben. En we voelen daarin mee. Het kan toch niet zo zijn dat het kwaad het laatste woord heeft. Dat mensen die doden toch aan het langste eind trekken!

Er is hoop, door Jezus, dat dit niet het geval zal zijn!

In Jezus Christus gaat de belofte die in deze Psalm zit meer en meer in vervulling en krijg je de moed om machthebbers te wijzen op hun plek. De woorden uit Psalm 2 'Jij bent mijn Zoon' worden in het evangelie verbonden met Jezus. Net als in Hand 4 P2 wordt verbonden met Jezus.

In Hem hebben we de volmaakte afspiegeling van het intense goede zuivere heilige karakter van God. Onder zijn heerschappij is leven goed. In Hem wordt de Godsregering, het koninkrijk van God zichtbaar. Meer en meer. Het blijkt veel grootser dan we kunnen dromen.

- Dit rijk beperkt zich niet tot de grenzen van Israel. Dat was een afschaduwing van het veel groter rijk van God. Dat is wereldwijd en hemelhoog.
- Je kunt niet zeggen dat je op grond van afkomst erbij hoort of niet. Uit vers 27 blijkt zelfs dat het mogelijk is dat de stammen van Israel zich verzetten tegen de nieuwe gezalfde. Het gaat om je houding ten opzichte van deze koning!
- Dit rijk wordt niet gevestigd of staande gehouden door geweld. De koning die nu gezalfd is, heeft geweld juist verdragen, is er aan dood gegaan, om de keten van geweld te breken.

Waar het deze koning om gaat, is dat mensen van harte zijn bewind omarmen. Niet met dwang opgelegd. Deze Koning die geheel de goedheid van de Ene God weerspiegelt, wil dat ze leven als kinderen van God. De belangrijkste wapenen die zijn onderdanen hebben zijn dan ook:

- Vrijmoedigheid om te getuigen van deze Koning
- Goeddoen (v 30)

Dat lijkt zwak en weerloos, maar het is een kracht gebleken die ook al in deze moeilijke wereld koninkrijken in elkaar heeft laten storten. Niet met geweld, maar met waarheid die leugens verbreekt. Met gerechtigheid die onderdrukking ondermijnde. Met liefde die haat doofde. Het kwaad houdt geen stand waar het rijk van God komt in de mensen die Hij met vrijmoedigheid heen stuurt.

Daarom: machthebbers, ken je plaats. Als al ten overstaan van de onderdanen van deze koning deze dingen gebeuren, wat zal er met je gebeuren wanneer je kwaadaardig bent en oog in oog staat met deze hoge majesteit die zoveel heeft verdragen om het kwaad te stoppen, die zoveel macht heeft, en het zo zuiver gebruikt. Je verschrompelt bij zoveel goedheid en zuiverheid.

Psalm 2 klinkt voor ons als een bemoediging dat God eenmaal al het kwaad zal verbreken. Degenen die daar ondanks alles hardnekkig aan vasthouden en nu ongestraft vrijuit gaan, zal Hij weten te vinden. Het is een aansporing om te blijven vertrouwen op de bescherming van de hoogste Koning. Om vrijmoedig de waarheid te spreken, je stem te verheffen voor recht en gerechtigheid. Dat zal zegevieren. Amen.